

PILISI LEN

Zöld Újság

I. évfolyam - 2017. 2. szám

– Mire jó a fakataszter? –

– MADÁRBARÁT KERT –

– Cserkészélet –

Vad a belterületen

FAÜLTETÉS

– AHOGY A SZAKEMBER
CSINÁLNÁ

VIGYÜK HAZA SZEMETÜNKET!

TISZTELT KIRÁNDULÓK!

A Pilisi Parkerdő Zrt. nagymértékben elkötelezett erdeink tisztán tartása és a felnövekvő generációk szemléletformálása iránt. Az erdőben hagyott szemét nemcsak elcsúfítja környezetünket és tönkretelheti a természetjárás örömét, de az élővilágra is veszélyes lehet.

Azt szeretnénk, ha gyermekeink számára nem válna megszokott képpé az erdőben eldobott műanyag flakon, alufólia, ételmaradék, nejlonzacskó, üdítőitalos doboz, sörösüveg, papírsebkenő, csokoládé papír, chipses zacskó és még hosszasan sorolhatnánk! **Mutassunk jó példát az ifjúság számára! Kérjük, hogy a kirándulás során keletkező szemetet ne hagyjuk az erdőben, hanem vigyük magunkkal haza, ahol lehetőségünk nyílik a hulladék szelektív gyűjtésére!**

Köszönjük, hogy Önök is hozzájárulnak erdeink tisztább állapotban tartásához!

További kellemes erdőjárást kívánunk!

PILISI PARKERDŐ ZRT.
PARKERDŐ AZ EMBERÉRT

Az első lapszám sikerén felbuzdulva...

A Pilisi Len – Zöld Újság első számát úgy kezdem, hogy **szerkesszük közösen** a jövőbeli lapokat, és nagy örömmre szolgált, hogy **többen is reagáltak felhívásunkra**, kérésünkre. Ez pedig talán annak is köszönhető, hogy kifejezetten **pozitív visszhangja** volt környezetvédelmi kiadványunk májusi számának. Nagyon jó érzés, amikor sok munka után nemcsak elkészül egy újság, de azt tényleg el is olvassák azok, akiknek szántuk, és reakciók is érkeznek rá. A Pilisi Len esetében pedig így történt, még hetekig hallottam a reakciókat, ha utam Pilisvörösvárról Pilisszentivánra hozott.

Érkezett hozzánk **olvasói levél** a faültetések kapcsán, amelyet bevezetőm alatt lehet elolvasni, és **témafelvetések** is, amelyek közül többel foglalkozunk most vagy a jövőben. Az egyik ilyen a **környezettudatos építkezés és háztartásvezetés**, amelyre Pilisszentivánon is van példa. Egy másik ötlet, hogy foglalkozunk a **legszebb kertekkel**, az igazán tájba illő építészeti megoldásokkal. Ez utóbbi kérés részben már teljesült is, hiszen a Településképi Arculati Kézikönyv és a fakataszter bemutatása ehhez a témához kapcsolódik. **Kovács Október biológia-kémia szakos**

középiskolai tanár további számos gondolattal segítette munkánkat, ami közül mindenképp kiemelném a kertművelőknek szóló témák javaslatát. Legfrissebb lapszámunkban éppen nekik adunk tippeket, hogy miként kerülhető el a vad okozta kár, és hogyan lehet kertünk madárbarát - nem kizárólag az etetésre gondolva.

Továbbra is várjuk tehát az ötleteket, észrevételeket, és ha nem is tudunk minden igényt azonnal kielégíteni, hiszen évente két megjelenés erre nem elég, próbálunk mindig azokkal a témákkal is foglalkozni, amelyeket Önök kértek, javasoltak.

Nagy öröm számomra, és a Pilisi Len – Zöld Újság kitalálóinak is, hogy a **helyi lakosok** ennyire komolyan vették kérésünket, és tényleg **aktívan hozzászóltak a magazin jövőjéhez**. Néhány hónap múlva újabb lap készítéséhez kezdünk, addig szintén várjuk az újabb észrevételeket.

Köszönjük, hogy nemcsak olvassák, de velünk együtt szerkesztik is Pilisszentiván zöld kiadványát!

Gribek Dániel
szerkesztő
gribek.daniel@erdo-mezo.hu
pilisilen@pilisszentivan.hu

Olvasói levél

Faültetés minden megszületett szentiváni gyermeknek

Tisztelt Szerkesztőség!

Egy olyan **kezdeményezést szeretnék felvetni** levelemben, amely nemcsak szebbé tenné Pilisszentivánt, de olyan emléket állítana az itt élőknek, amely egy életre szól. Az országban sok helyen él a hagyomány, hogy a településen **megszületett gyermekeknek fát ültetnek**, amit a család örökbe fogadhat, gondozhat, ápolhat. Ez a gondolat a Pilisi Len első lapszámát olvasva még inkább erősödött bennem, ezért vettem a bátorságot, hogy ötletemet leírjam.

Nagyon szeretem a természetet, az erdőket, többek között ezért is szeretek itt élni. **Szentiván gyönyörű, a közterületei rendezettek**, ezt pedig csak fokozná egy ilyen kezdeményezés. Képzelnék csak el, hogy milyen érzés lenne a gyermekeinknek, unokáinknak megmutatni, hogy „nézd, ez az én fám, akkor ültették, mikor születtem, én gondoztam, ha odafigyelték rá, a tiétek is ilyen szép nagyra megnőhet”.

A település vezetése most is megemlékezik minden szentiváni gyermek születéséről, ami egy nagyon szép hagyomány, de sokkal jövőbe mutatóbb

lenne egy facsemete, mint egy csokor virág, amelyet közösen ültethetnénk el Pilisszentiván valamely pontján. Ezek a **fák lehetnének egy helyen, de akár szétszórva a település különböző pontjain**. A pilisszentiváni fenyvesek például egyre jobban öregednek el, ha erre lehetőség lenne, a helyi szülők biztosan segítenének ilyen módon a fiatalításukban. Akivel eddig beszéltem, mindenkinek nagyon tetszett az ötletem, támogatnák ezt a kezdeményezést.

Nagyon jó lenne, ha egy ilyen **közösségformáló hagyomány** elindulhatna Szentivánon is, és minden megszületett gyermekünknek emléket állíthatnánk. Azt, hogy milyen módon valósítható meg mindez, természetesen a szakemberek tudják, nélkülkük az egész elképzelhetetlen lenne, de a falu rengeteg emlékekkel gazdagodna a faültetések során.

Kőműves Ildikó

IMPRESSZUM

Pilisi Len - Zöld Újság • Pilisszentiván Község Önkormányzatának ingyenes kiadványa • 1. évfolyam - 2017. 2. szám
Kiadó: Pilisszentiván Község Önkormányzata • Felelős kiadó: Poppréné Révay Gyöngyi polgármester
Szerkesztő: Gribek Dániel • Fotó: Gribek Tímea • Grafikai tervezés, tördelés, nyomdai előkészítés: Veréb Zsuzsanna
Címlapfotó: Vajda Bertalan
Nyomdai előállítás: Schneider Nyomda Kft.

Zöld év után még zöldebb újév

Faültetés a Slótyi körül, nehézségek a Templomhegyi lépcső felújítása kapcsán, a pilisi lenhez kapcsolódó hagyományok ápolása és erősítése, a zöldfelületek számbavétele és energetikai korszerűsítés az iskola épületében. Többek között ezekről a témákról beszélgettem lapzártánk előtt Poppréné Révay Gyöngyi polgármester asszonnyal, aki számos jó hírrel szolgált – természetesen zöld vonatkozásban.

Kezdjük a beszélgetést azokkal a témákkal, amelyekről előző lapszámunkban is olvashattak a helyi lakosok. Az egyik ilyen a Slótyit érinti. Az elmúlt hónapokban sok minden történt a pilisszentiváni tó körül: volt fakivágás, majd faültetés, és köztéri bútorok is kikerültek a területre.

A fakivágás szót nem szeretem használni, mert sok negatív élmény és érzés kötődik hozzá. Én inkább a fa- és növényállomány megújításának nevezném ezt a munkát. Nyáron viszont az életveszélyes fákat tényleg ki kellett vágnunk. Optimálisabb lett volna ősszel, de július 17-én olyan nagy vihar volt, ami meggyorsította a folyamatokat. Azonnali hatállyal kellett döntenünk, és úgy hiszem, az emberélet mindennél fontosabb. De azért, hogy ne csak vágniunk, már novemberben ültettünk is, méghozzá körülbelül háromszáz facsereket, nyírfákat egyaránt. Bízom benne, hogy mikor tavasszal kizöldülnek, mindenki örülni fog az új növényeinknek. Mindezek mellett pedig utcabútorokat, padokat, szemertes ládákat telepítünk a Slótyi körül.

Mielőtt folytatnánk a visszatekintést az előző lapszám témáira, a faültetéshez kapcsolódva kaptunk egy olvasói levelet. Ebben egy helyi lakos felveti, hogy a faültetéseket össze lehetne kötni a szentiváni gyermekek megszületésével. A jövőben lehet ilyen kezdeményezésre számítani?

Ezt nagyon jó ötletnek tartom. Le kell majd ülnünk azokkal, akiket ez az ötlet érthet. A kezdeményezés kitalálójával, a szakemberekkel és a képviselőkkel, hogy hivatalos formát adhassunk neki. Meg kell beszélni, hogy hol és hogyan lehetne ezt megvalósítani. Annak például nincsen sok értelme, ha valaki csak odairja a nevét a fához, de más felelősséget nem vállal érte. Fontos lenne, hogy az örökbefogadók a szakemberek segítségével felelősséget vállaljanak a csemetékük iránt, azt gondozzák. Az ötlet tehát nagyon jó, de kell egy kis idő ahhoz, hogy kivitelezhessük. Ez várhatóan a következő tavasz időszaka lesz.

Szintén az első Pilisi Len – Zöld Újságban beszélgettünk a Templomhegyi lépcső megújításáról. Ez a beruházás hol tart?

A munkálatok elkezdődtek, de mint a legtöbb építkezésnél, ebben az esetben is akadtak

váratlan helyzetek. Közművek futnak a lépcső alatt, és a feltérési munkáknál derült ki, hogy ezek nem minden esetben a rajzoknak megfelelő helyen vannak. Emiatt viszont új terveket kellett készítenünk az alsó részre és a hegy tetejére, ami érinti a vízvezeték, az elektromos kábeleket. Mindez pedig újabb engedélyeztetési eljárásokat hozott. Megpróbáltunk mindent megtenni, hogy sürgezzük ezt a folyamatot, illetve a kivitelező is próbált más jellegű munkákat elvégezni, amíg vártuk az engedélyeket. A bontás egyébként nagyon hamar lezárult, és a helyzethez képest kevés zajjal és porral járt. Most az alsó betonozási munkák megkezdését várjuk. Ez egy nagyon szerencsétlen helyzet, de azt megjegyzem, hogy bárhol belekezdünk egy bontásba, ez visszatérő probléma. Nehezíti a kivitelező munkáját, hogy közben beköszöntött a tél, az időjárás pedig további nehézségeket okozhat, de reméljük, hogy az ezúttal kegyes lesz, és rendesen tudnak majd haladni az építéssel. Ami biztos, hogy a felújítás kitolódik jövő tavaszra.

Ez a lépcső építésének anyagi támogatását befolyásolja? Legutóbb elhangzott, hogy az államtól kapott pénz az alapja a beruházásnak.

A csúszás ezt nem befolyásolja, hiszen a támogatási összeggel 2018. decemberig kell elszámolnunk, addig pedig nem fog elhúzódni a munka.

Igazán zöld téma az iskola és a hivatal épületeinek energetikai korszerűsítése...

Szó szerint, hiszen a fal és az ablakok is zöldek lettek. Komolyra fordítva a szót, egy jelentős, 115 millió forintos beruházás vagyunk túl, amely környezetvédelmi szempontból sem elhanyagolható. Eredetileg 140 nyílászáró újult volna meg, végül 237 ablakot érintett a megújulás – többek között a tetőtérben is. A munka határidőre befejeződött, a tanítást már nem zavarta meg. A hivatal felújítása okozott némi kellemetlenséget, próbáltunk igazodni a kivitelezőhöz, ami munka mellett nem volt egyszerű, de nagyon hálás vagyok a hivatal dolgozóinak, mert ebből mindenki kivette a részét. Reggeltől estig, még hétvégén is pakoltunk, költöztünk, és azt hiszem, megérté. Már most érezni, hogy energetikai szempontból

jobb az épület. Remélem, hogy hosszútávon a napelemek is beváltják a hozzájuk fűzött reményt.

Gondolom, hogy ezt majd számszerűsítve is ki lehet mutatni.

Igen, mindenképpen szeretnénk nyomon követni a fejlesztés hozadékát, erre egy későbbi lapszámunkban vissza is térhetünk. Az energetikai korszerűsítés kapcsán még annyit jegyeznek meg, hogy a 115 millió forintos pályázat mellett az önkormányzat 12 millió forintot költött az eredeti beruházás kiegészítésére. Szükség volt tető- és ereszcsontra javításra, festésre, ezeket pedig nem lehetett a pályázat részeként elvégezni.

Téli lapszámunk egyik kiemelt témája a zöldfelület kataszter és a Településképi Arculati Kézikönyv, így beszéljünk egy kicsit ezekről is.

A zöldfelületi kataszter elkészült, aminek nagyon örülök. Rengeteg olyan információ birtokába kerültünk, amiről eddig nem tudtunk. Kiderült például, hogy a belterületi faállományunk számszerűsítve mintegy 1,5 milliárd forintnyi értéket képvisel. De a zöldfelületi kataszter meghatározza azt is, hogy milyen munkálatokra lesz szükség a jövőben, ami nemcsak egy évet jelent, hanem az elkövetkezendő 5-10-20, de nyugodtan mondhatom, hogy 30 esztendő is, ami már az utódainkat érinti. Csak egységes szemlélettel lehet gondolni a zöldfelületre, annak a megújulására és a telepítésekre.

Ehhez szervesen kapcsolódik a TAK, vagyis a Településképi Arculati Kézikönyv. Készítettünk egy kisokost, ami segítséget nyújt a lakosságunknak, hogy mit ültessenek a kertjeikbe, melyek az ideális növények, és persze ahhoz is tanácsot adunk, hogy milyen házak épüljenek a településen. Maga a TAK nagy segítséget fog nyújtani azoknak, akik a jövőben építkezni akarnak. Amit a legfontosabbnak tartok, hogy a kiadvány feltárja a régi, hagyományos építészeti stílusokat, az itt meghonosodott módszereket, és a jó példákat is kiemeli. Fontos megjegyezni, hogy ez senkire nézve sem kötelező jellegű.

A közelmúltban volt egy lakossági fórumunk a témában, és nem érkeztek kritikák a TAK-kal

kapcsolatban. Nagy feladat volt, hogy a hivatal dolgozóinak segítségével elkészítsék a kiadványt és a hozzá tartozó rendeletet, de megérte. A jogszabály elfogadása azért is hasznos, mert a lakosság mostantól minden szabályt egy helyen találhat meg. A TAK segít abban, hogy a szentivániak többet tudjanak meg a falu arculatáról, a jövőbeli célokról és a lehetőségeikről. A TAK segítségével ismét közelebb jutottunk az emberekhez.

A TAK kapcsán újdonság, hogy a temető is bekerült a helyi értékek közé.

Ennek különösen örülünk, hiszen egy szépen gondozott, egyházi fenntartású temetőnk van, amelynek mindenképpen helye van a legjelentősebb helyi értékeink között.

Ugyancsak a tavaszi lapszámunkban beszélgettünk a pilisi lenről, mint Pilisszentiván jellegzetes növényéről, amely a tervek szerint a lehető legtöbb helyen megjelenik majd a településen. Szó volt ajándéktárgyakról, de egy környezetvédelmi, zöld díjról is. Ezekkel kapcsolatban történt előrelépés?

A pilisi lent ábrázoló ajándéktárgyak kapcsán már folytattunk megbeszéléseket egy keramikussal, tőle egyelőre rajzokat, terveket várunk. Az már biztos, hogy a védett házainkon egy olyan kerámiatáblát fogunk elhelyezni, amelyen ott díszleg a sárga virágunk.

Emellett nem kizárt, hogy az iskola nevében is megjelenik majd a pilisi len. Ez még csak terv, de annyi biztos, hogy az intézménynek egyedi nevet kell választani. A különböző személyek mellett pedig felvetődött a pilisi len is. Személy szerint nagyon örülnék ennek, ami azt is előre vetítené, hogy az ökológiai, környezettudatos szemlélet egyre nagyobb hangsúlyt kaphat az iskolánkban. Nagyon jól mutatna a Pilisszentiváni Pilisi Len Német Nemzetiségi Általános Iskola felirat. Mindez persze az intézmény vezetőin múlik.

Ami a Pilisi len díjat illeti, a kidolgozásával még nem volt időnk foglalkozni, de a kezdeményezés nem került parkoló pályára. Tavaszra, a virágzás időszakára szeretnénk átadni az első ilyen környezetvédelmi kitüntetésünket.

Szintén nem újdonság Pilisszentiván életében a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósággal és a Pilisi Parkerdő Zrt.-vel kötött együttműködési megállapodás. A közös munka folytatódik 2018-ban?

Még decemberben megújítjuk ezt a szerződést, nem kizárt, hogy ennek a lapnak a megjelenéséig ez le is zárul. A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság már jelezte, hogy mivel bővítené ki a megállapodás tervezetét, az erdőgazdasággal pedig most fogunk tárgyalni. Az együttműködésben folyamatosan lesznek változások, méghozzá pozitív értelemben. Tavasszal például kezdődik a DINPI látogatóközpontjának felújítása és bővítése, ami sok lehetőséget rejt magában. Szeretném, ha ez a háromoldalú kapcsolat évről-évre egyre szorosabb lenne.

Csak részben zöld téma, de a környezetvédelemhez szorosan kapcsolódik a közlekedés, ami térségi szinten elég lehangoló képet nyújt. Az M0 autópálya északi szektorjának

megépítése, az M10 elkerülő létesítése nagy változást hozhat Pilisszentiván életében. Ez a téma egy külön cikket is megérdemel, de röviden beszéljünk róla ebben az interjúban is.

Nagyon nehéz a helyzet, és azt látom, hogy Pilisszentiván rendre kimarad azon települések sorából, amelyeket meg szoktak említeni a téma kapcsán. Pedig nem győzöm hangsúlyozni, hogy minden olyan gépjárművezető, aki egy kicsit időt is szeretne nyerni, Pilisszentivánon át közlekedik. Amióta a vasutat felújították, az átkelést forgalom megnövekedett, és itt is ragadt. Az M0 autópálya északi szektorjának megépítésével ez a nyomás pedig fokozódhat. A szentiváni lakosok már most is sokat panaszkodnak. Ezért is tartom fontosnak, hogy minden lehetséges fórumon képviseljem a falu érdekeit, és az M10 elkerülő út Pilisszentiván érdeke is, annak meg kell épülnie.

Ha már útépités és együttműködés, akkor egy sikertörténet a Határ utca felújítása.

Ez egy olyan beruházás, ami két település meg egyezésén alapult. Gromon István polgármester úrral nyáron írtunk alá egy szerződést, mára pedig meg is valósult a Pilisszentiván és Pilisvörösvár között fekvő út felújítása. Vízvezetés, aszfaltozás zajlott itt az elmúlt másfél hónapban. Külön öröm számomra, hogy több üzenetet és szóbeli köszönetet is kaptam ez ügyben. Minden polgármester és képviselő-

testület legnagyobb öröme, ha az emberek hálások. A felújítás egyébként a két településnek 40-40 millió forintjába került, és nagyon jó példa arra, amikor kiváló az együttműködés két önkormányzat között. Vannak további közös terveink is...

Ha már a közlekedés szóba került, akkor jól tudom, hogy új parkolók is létesülnek a Szabadság úton?

A parkolóépítést évek óta tervezzük, mostanra a tervek megvannak, elindítottuk a közbeszerzési eljárást, sőt, már a nyertes cég is megvan. A Magyar Közút november 5. és március 15. között nem engedélyez munkálatokat az adott területen, de tavasszal a lottózótól a játszótérig megkezdjük a parkolók kialakítását. Ennek köszönhetően összeállíthatunk egy parkolási rendszert is. Van tehát tervünk a jövőre nézve, és úgy gondolom, hogy sikeres év áll mögöttünk.

Ezekhez nagyon sok sikert kívánok, és remélem, hogy a Pilisi Len – Zöld Újság tavaszi számában is sok jó hírről számolhatunk majd be.

Mindent megteszünk azért, hogy ez így legyen. Fehér karácsonyt és zöld újévet kívánok mindenkinek!

Griek Dániel

Vaddisznó, róka, nyest...

Mit tehetek, hogy ne okozzanak kárt?

Városi vadgazdálkodás. Furcsa kifejezés, sokan talán még nem is hallottak róla. Ha pedig mégis, vélhetően nem tudják hova tenni. Pedig jelentősége évről-évre egyre nagyobb, miután a vadfajok egy része előszere-ttel keresi fel a városokat, községeket, sőt, számos állat már állandó otthonát is a házak között rendezi be. Ilyen például a róka, de a gyakori vendégként érkező vaddisznók is lassacskán napi rendszerességgel tűnnek fel a települések utcáin. A konfliktus mellett mindez pedig veszélyforrást is jelent, így a helyzetet kezelni kell. De hogyan előzhetjük meg azt, hogy a vad széttúrja a kertünket? Mit tehetünk, ha róka jár a játszótéren, és ürülékével beszennyezi a homokozót? A témáról Kovács Ferencsel, a Pilisí Parkerdő Zrt. Budapesti Erdészeti erdőgondnokával beszélgettem.

A különböző vadfajok egyre gyakrabban, egyre nagyobb tömegben tűnnek fel települések belterületein. Mi ennek az oka?

Nagyon sok olyan állatfaj van, amely megszokta az ember közelségét. Jó alkalmazkodóképességű fajok, amelyek rájöttek, hogy nem bántjuk őket, sőt, ez a kapcsolat sok hasznot is hoz a számukra. Éppen ezért szívesen költöznek be a településekre. Több olyan tényező van, ami miatt kedvezőbb a város, mint az erdő vagy mező. Az egyik ilyen a klíma.

A településeken élő fajok között vannak olyanok, amelyeket kifejezetten kedvelünk. Ilyen például a feketerigó, a mókus, a sün vagy a cinke. Ugyanakkor vannak problémát okozó állatok is. Mik a leggyakoribb konfliktusok?

A legtöbbször az okozza a gondot, ha az állat eszi meg azt, amit mi szeretnénk, vagy ha valamilyen kárt okoz egy épületben. Ez történhet ürülékkel, de éppen a táplálkozási, párási szokások miatt is.

Érdekes folyamat, hogy a legtöbb faj esetében nem is az elszaporodás áll a jelenség hátterében, hanem az új élőhelyek meghódítása.

Nézzünk konkrét példákat! A megoldás kapcsán két kategóriát mindenképpen el kell különítenünk: a védett, és nem védett fajokat. Persze azzal kiegészítve, hogy belterületen a vadászható állatok sem kilóhetők, legfeljebb nagyon indokolt esetben, komoly szabályok betartása mellett, külön engedéllyel. Ha kiemeljük a legtöbb konfliktust okozó vadfajokat, akkor Magyarországon a vaddisznó, a róka és a nyest a legjelentősebb.

Így van, és időnként a szarvasfélék is bejárogatnak a kertekbe. Ők ugyan jobban tartanak az embertől, mégis gyakran okoznak kárt. De az említett három faj egyértelműen az, amelyek a legjobban hozzászokott az ember közelségéhez. Itt persze most nem gondolva az egerre, patkányra.

A belterületen valóban nem lehet vadászni, és ez így van jól. A hagyományos vadászati eszközöket nem arra találták ki, hogy a házak között használják őket. Ehhez külön felszerelésre, és képzésre van szükség. Egyre több önkormányzat alkalmaz ilyenekkel rendelkező specialistákat.

Szentivánon többen is jelezték már, hogy özekek járnak be a kertekbe. Ellenük mit tehetünk?

Mindegyik nagyvad fajnál elmondható, legyen az őz, vaddisznó vagy szarvas, hogy elsősorban az élelem vonzza be őket a lakott területre. Ellenük leghatékonyabban kerítéssel tudunk védekezni. Ha a kritikus részeket megfelelő módon elkerítjük, akkor meg is tudjuk előzni a károkozást.

Az elzárás mennyire lehet hatékony? Az őz, szarvas nagyot ugrik, a vaddisznó rendkívül hatékonyan túr. Láttam én már gímet, amely könnyedén vette a 2-2,5 méter magas vadkerítést is.

Nagyon hatékony lehet, de megfelelő minőségű dróthálóból kell a kerítést megépíteni. Ez nem egy horribilis összeg, viszont elég magasnak kell lennie ahhoz, hogy az őz ne tudja átugrani. Persze, ez csak azokon a helyeken indokolt, ahol egyáltalán előfordulnak. A vaddisznó esetében az alját kell fixálni, hogy ne legyen képes megemelni a kerítést. Van rá tehát megoldás, amit az erdészek gyakran használnak az erdőben is. Ha például kirándulunk, néha láthatunk olyan területet, amit a vad miatt kerítettünk be, például a fiatal erdő védelmében. Ott is legtöbbször dróthálóval oldjuk meg a problémát. Nem kell tehát betonkerítésre gondolni. Ugyanakkor hangsúlyozom, hogy a hagyományos, fonott hálót szét tudják tépni. Speciális vadhálókat kell venni, és azt szakszerűen kifizíteni. Azt gondolom, hogy nem érdemes házilag kísérletezni vele, szakembert kell keresni, és akkor el is látja funkcióját.

Míg az özekek főként a rügyek csipegetésével, addig a vaddisznók a túsúkkal tudnak kárt okozni a kertekben. A kerítés mellett az is megoldás lehet, ha a zöldhulladékot, a komposztot megfelelően kezeljük és tároljuk?

Budapest környékén is megfigyelhető, hogy ott, ahol illegálisan zöldhulladékot helyeznek el, a rohadás miatt nő a talajélet, ez pedig csábítja a vaddisznókat. Ez akkor is igaz, ha az erdő szélére szórja ki valaki az összegyűjtött leveleket, ágakat. Ebből következik, hogy ha a kertben nem megfelelően tárolom a komposztot, akkor oda is bemennek érte. Lehetőség szerint a zöldhulladékot zárjuk el a vad elől.

Említettem a rókát is. Ellene van bevált módszer?

A róka is a legtöbb esetben a táplálék miatt költözik be a településekre. A nagyobb városokban megfigyelhető, hogy már az állandó lakóhelye is az épületek között van. Leghaté-

konyabb védekezés ellene a csapdázás, amit szakképzett kisasztal befogók végeznek, illetve a kertben tartott kutya is elijesztheti.

Ezek szabadon elpusztíthatók, sok jól működő módszer van a védekezésre. Emellett beszélhetünk a városokban élő galambokról, amelyek ürüléke okoz problémát. Vannak a védett fajok, amelyek közül szintén több okozhat konfliktust, a megoldás azonban nagyon nehéz, hiszen ezeknek az életét nem zavarhatjuk meg. Tipikus példa a harkály, ami a ház szigetelését károsíthatja.

A harkály esetében mit tud tenni egy átlagos lakó?

Mivel a harkály védett állat, az életvékenységének zavarását is korlátozza a természetvédelmi törvény. A védett állatok károkozásával szemben nagyon nehéz bármit is tenni. Ha ilyen problémát tapasztalunk, akkor a természetvédelmi hatóságnál érdemes bejelentést tenni, és segítséget kérni.

Mit tehetünk akkor, ha vad jelenlétét tapasztaljuk a belterületen vagy annak közvetlen közelében? Mi az, ami megengedett?

A korábban kiemelt három faj közül a nyest van még hátra. Ha a padlásra költözik, akkor olyan, mintha éjszaka dinnyét gurigatnának a fejünk felett. Mára a faluk mellett elterjedt a városokban is, mind a házakban, mind a kocsiban jelentős kárt tud okozni. Mi csábítja, és hogyan védekezhetünk ellene?

A nyest a nyugodt helyeket keresi. Ilyen lehet egy fészter, egy padlás, ahol hosszútávon meg tud telepedni. Élelmet nagyon könnyen talál. Ebben az esetben sem a búvóhely, sem az élelemforrás megszüntetése nem járható út, mert gyakorlatilag ezeket nem tudjuk elvenni tőle. Annyira kicsi állat, hogy bárhol tud jönni, menni. Sokkal nehezebb kizárni, mint egy vaddisznót. Különböző csapdákkal és riasztószerekkel lehet kísérletezni, de

ezeknek különböző hatása van. Mindenkinek más válik be.

Mely fajok jelentenek még gyakran problémát?

A vadászható állatfajok közül a felsoroltakkal van a legtöbb baj, esetleg alföldi területeken a nyúl rághatja meg a fák kérgét. Vannak azok a fajok, amelyek évszázados távlatban is mindenkit zavarnak, az egér, a patkány.

Amennyiben lehetséges, az elsődleges feladat a vonzó körülmények megszüntetése. Ha ennek ellenére belterületen találkozunk vadon élő állattal, akkor mindenképpen az önkormányzatot kell értesíteni. Mint említettem, egyre több településen foglalkoztatnak olyan szakembereket, akik ártalmatlanná tehetik a közvetlen veszélyforrást okozó állatokat. Ennek szigorú törvényi háttere van, de megfelelő végzettségű specialisták számára hazánkban is egyre gyakoribb a vaddisznók vagy rókák belterületi befogásának és kilövésének engedélyezése.

A Pilisí Parkerdő Zrt.-nél mi a tapasztalat a bejelentések számával, gyakoriságával kapcsolatban?

Elég változatos, évente más és más. Vannak preferált időszakok, mint a nyár vége, az ősz, illetve a tavasz eleje. Ilyenkor megnövekedik a bejelentések száma. A Parkerdő nem kezel belterületet, így az ottani problémákat közvetlenül mi nem tudjuk megoldani.

De szorosan együttműködünk az érintett önkormányzatokkal, és megteesszük, ami rajtunk múlik. A lakott területek környékén kifejezetten alacsonyabb vadlétszámot tartunk fenn. Emellett rendszeresen végzünk elterelő etetéseket, itatásokat, amivel próbáljuk az erdőterületre csalogatni az állatokat. Fontos szerepet vállalunk a tájékoztatásban, és számos esetben szakértő partnerként segítjük az egyes önkormányzatok munkáját.

Gribeek Dániel
Fotók: Vajda Bertalan

Így lehet madárbarát kertünk

Pilisszentiván fiatal madarása 8 éves korában vett részt először természetvédelmi foglalkozáson a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság által működtetett Pilisi Len Látogatóközpontban. A szakkör végül az egész életére nagy hatással volt, hiszen azóta sok más tevékenysége mellett az egyik legnépszerűbb pilisszentiváni program alapembere lett. A Jági-tónál tartott madárgyűrések alkalmával már a 20 éves Szauer Zsolt adja tovább tudását a legifjabb generációnak. A fiatal madarászt arra kértük, hogy egy kicsit avasson be minket abba, hogyan is varázsolhatunk madárbarát kertet házuk körül. A már néhány hete tartó madáretetés mellett számos lehetőségünk van arra, hogy csodálatos énekeseket csalogassunk udvarunkba.

Téli etetés - Mit adjunk, és mit ne adjunk a madaraknak?

Az első talajmenti fagyok beköszöntével minden évben elkezdődik a madáretetési szezon is. Főleg magvak kerüljenek az etetőbe, például **köles, napraforgóval vagy dióval**. Egyes áttelelő madaraink számára viszont **zsírt vagy faggyút** is kihelyezhetünk. Emellett a kamrában megmaradt **almát** sem vetik meg az éhes vendégek. Viszont nagyon fontos, hogy minden **pékárút, sós chipset**, a léglárvát, vagyis a **csontkukacot** kerüljük, ezek a madarak pusztulásával járnak.

Madarak a pilisszentiváni etetők körül

Az etetőinket sokféle madár látogathatja, köztük a **leggyakoribbak a cinegék**. Szentiván közelében négy fajuk él, de ebből csak kettőt láthatunk rendszeresen magvakat csipegetni. **Az egyik a szécinege**. Ez talán a leggyakoribb kerti madarunk, és az egyik legbátrabb is. Ezt bizonyítja, hogy költési időben a postaládába is befészkel, és nyugodtan túri még a ráhulló

leveleket is. **A tojó és a hím megjelenése eltér egymástól**, egy kézi távcsővel már el lehet különíteni őket, és lehet számolgatni, hogy hány „fiú” és hány „lány” madárka jár az etetőnkre. A hímeknek vastag, fekete sáv díszel a testük alsó felén, míg a tojóknak ez vékony, és rendszerint nem ér le a két láb közé. **A másik faj a kék cinege**. Ez egy kisebb testű madár, de méretét agresszivitásával kompenzálja. Méltán nevezhető a kert egyik **legdíszesebb madarának**, hiszen UV fény alatt gyönyörűen ragyognak a kék tollai. A tojó madarak kék színe fakóbb, mint a hímek élénk fejdíszje. Télen nagy **csapatokba verődnek**, és így keresik fel a táplálkozóhelyeket.

A kertek gyakori látogatói még a **verebek**. A kisebb testű **mezei veréb** pofafoltjában is **különbözik a házi verébtől**. Télen rendszerint ők is vegyes csapatokba verődnek egy-egy jelentősebb élelemforrás körül. A **fekete rigók** inkább a bokrok alatt elhelyezett alma- és faggyúdarabokat keresik, de inségesebb időben a magvakat vagy a diót is szívesen fogyasztják. Ilyenkor mérséklődik területi viselkedésük, de egy-egy megkaparintott falatért látványosan tudnak küzdeni.

Első látásra talán furcsának tűnhet, hogy a fák doktorai, a **harkályfélék** is igénybe veszik a kínáló alkalmat, és **meglátogatják az etetőinket**. Leggyakoribb képviselője a csoport-

nak a **nagy fakopáncs**, népies nevén tarkaharkály. Alsó faroktollai élénk pirosak, teste fekete-fehér mintás. Egy kis „mini harkály” látogatást kelti az etető és a közeli fák között cikázó **csuszka**. Neve viselkedésére utal, ugyanis a fán lefele és felfelé is képes közlekedni, erdeinkben gyakori, de a településekre csak ritkábban merészkedik be.

Az énekesmadarak etetésével közvetett módon a ragadozókat is etetjük. **A rigó méretű karvaly** gyakran látogatja meg a „forgalmasabb” helyeket. Méreténél fogva csak a **kisebb madarakra vadászik**, bár a nagyobb példányok a rigókkal is megküzdenek. Jelenlétükre egyértelműen lehet következtetni, ha az etetőn táplálkozó madarak hirtelen, nagy csipogással elröppennek, vagy mozdulatlaná dermednek, és még emberi jelenletre sem hajlandók megmozdulni.

Egész évben segíthetjük kedvenc madarainkat

A madarak segítése egész éves feladat. Állandó teendő például az **itatásuk**, de a kertészeti munkálatok is ide tartoznak. **A fűnyírással** több madárfajnak is **kedvezünk**, hiszen a lenyírt gyepen a rigók hatékonyabban tudnak rovarokra és gilisztákra vadászni. Viszont nem szabad teljesen lenyírni a fűvet! Ha van sövény, akkor előtte 20-40 cm-es sávban hagyjuk nőni a fűvet, hiszen ezek a részek segítenek a madaraknak elrejtőzni. Egyes példányok szívesen fogyasztják a növények magvait is. Ha madárfészek van a kertben, **legyünk figyelmesek a kotló madár nyugalmára**, és ne zavarjuk fölöslegesen. Minél bokrosabb egy örökzöld sövény, annál szívesebben fognak a madarak beleköltözni.

Madárodú irányelvek

Az etetés mellett más módszerrel is kertünkbe csalogathatjuk a madarakat. Erre jó lehetőség a **madárodúk kihelyezése**, aminél fontos irányelv, hogy a **megfelelő típusú és megfelelő helyre** kell elhelyezni. Ha például túl alacsonyan vannak, akkor nem biztonságosak, ha viszont túl magasan, akkor a későbbi ellenőrzést és a takarítást nehezítjük meg magunknak. A másik fontos pont az **uralkodó szélirány** ismerete. Az odút érdemes úgy tájolni, hogy a röpnyíláson ne fújjon be a szél. Az egyedüli dolog, amit viszont ténylegesen szabályként kell megemlíteni, a **ragadozók elleni védelem** biztosítása. Itt főként a szőrmes ragadozókra és az éheesebb házi kedvencekre kell gondolni, amik ellen például a felmászásukat gátló módszerekkel védekezhetünk.

Ami az **odúk fajtáit** illeti, a **leggyakoribb a B típusú**, amely a kertben lakó énekes madaraknak megfelelő méret. Helyezhetjük fára, kerítésre vagy házfalra is, 2-4 méteres magasságba. A **C típusú odú** elhelyezésnél a tájolás az egyik legfontosabb irányelv. Eresz vagy tető alá érdemes rakni, mert a félig nyitott kialakítás nem nyújt jelentős mértékű védelmet. Ezt főként a költöző rozsdafarkúak és billegetőfélék szokták igénybe venni, kihelyezési magassága 3-4 méter.

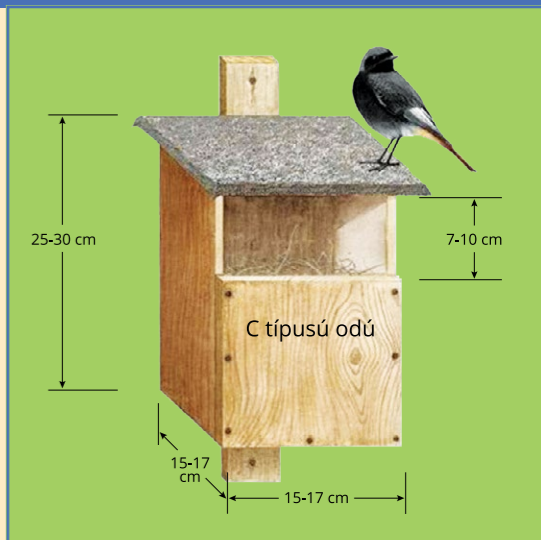
A házilag készített odúk okozzák a legnagyobb örömet, ha elfoglalják őket a kicsi lakók. Elkészítésükhöz csak deszkákra, szögekre, kalapácsra, egy fűrészre, valamint egy fűrőgépre van szükség. Az igazán tartós darabok akár 10-13 évig is jó szolgálatot tudnak tenni. **A B odú méretei** 12,5x12,5 cm alapterület, 20-25 cm mélység, a röpnyílás átmérője pedig 3-4 cm, amit az odú felső harmadára vágunk. **A C odú** 12,5x12,5 cm alapterületű, 18 cm mély, a röpnyílása pedig 6 cm magas.

Komposztáló létesítésével nemcsak a zöldhulladékot lehet újrahasznosítani a kertben, hanem a madarak számára értékes fehérjeforrás is az ott élő rovarpopuláció. Emellett egész évben fontos a **porfűrdő biztosítása**, ha ez más módon nem megoldott a kertben, akkor egy tálkába tehetünk homokot, amit egy napsütötte helyre kiteszünk.

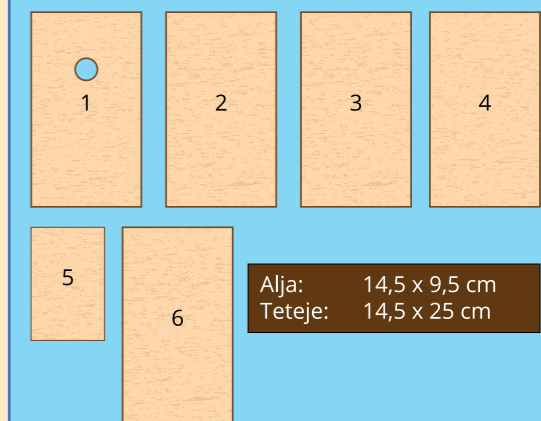

Kertépítés madárbarát módon

Kertépítés közben a madarak szempontjából is nagyon fontos a **növényzet kiválasztása**. Sövénynek érdemes **örökzöldeket** ültetni, amit aztán sűrűre hagyunk. Egy sűrű, 100 m hosszú sövényben akár három rigópár is fészkelhet egyszerre. Ültessünk azonban **bogyós terméshű bokrokat is**, ezeknek a termésük lesz értékes táplálék télen.

B típusú odú 2,5 cm vastag deszkából 14,5 x 25 cm tábla: 4 db
Előlapon furat: Ø 3,2 cm

Alja: 14,5 x 9,5 cm
Teteje: 14,5 x 25 cm

Ezt néhány napon belül felfedezi a madarak, és ott fognak megszabadulni az élősködőktől. Alkalmoszerűen, ha túl száraz a tavasz, a fecskék számára létesíthetünk sárgyújtó gödröket vagy tálkákat is a fészeképítéshez.

A madarak általános védelmét egyébként érdemes a tápláléklánc aljáról kezdeni, hiszen ahol elegendő táplálék van, ott meg fognak jelenni a szárnyas kedvenceink is.

Amikor **favasárlásra** adjuk a fejünket, akkor érdemes olyat választani, aminek van valamilyen termése. Jó választás lehet **az alma, a cseresznye, a meggy**. A fán hagyott terméseket elcsipegetik a madarak, a földre hullott gyümölcsök pedig a rovarokat is vonzzák, velük pedig jönnek a madarak is. **Dísznövényként a homoktövis a legmegfelelőbb**, termését fogyasztják az állatok, és magas C-vitamin tartalma miatt a gazdának is hasznos lehet a téli időszakban.

A magas, **„haszontalan” fákat** pedig lehetőség szerint **ne vágjuk ki** azért, hogy valami jobbat ültessünk oda. Sokkal többet ér egy öreg fa mint egy fiatal. A vastagabb törzsben a harkályok tudnak odút vájni maguknak, és a magas helyek mágnesként vonzzák a madarakat. Ezek kitűnő pihenőhelyek a számukra. Ráadásul megesis, hogy egy-egy ritkább faj is berepül az ilyen helyekre.

Szauer Zsolt - Gribek Dániel

Fotók: Gribek Tímea

TÖBB MINT 2 000 FÁT VETTEK SZÁMBA PILISSZENTIVÁN BELTERÜLETÉN

2117. Ez Isaszeg irányítószáma. Vagy éppen egy svédországi divatmárka. Pilisszentiván azonban egészen mást jelent, ugyanis pontosan ennyi közterületi fa került be a település zöldfelület kataszterébe. Ennyi fáról vett fel adatot a Dendrocomplex Kft., és ennyi fát jelölt meg a térképen, hogy a jövőben tervezni lehessen a zöldfelületek kezelését, a karbantartási, vágási és ültetési munkákat. A négy hónapig tartó felmérésből többek között az is kiderült, hogy fehér akácból, közönséges dióból, vérszilvából és hegyi juharból van a legtöbb Pilisszentivánon. Ezeknél azonban sokkal fontosabb információkhoz is jutott a helyi önkormányzat. A zöldfelület kataszteréről és a részét képező fakataszteréről, annak szükségességéről és alkalmazásának előnyeiről Németh Kristóf ügyvezetőt kérdeztem.

Kezdjük talán az alapokkal. Mire jó a fakataszter?

A fakataszter lényege a **hosszú távú tervezettség**. A cél, hogy a segítségével egy önkormányzat vagy egy vállalat a faállományára stratégiai tervet készíthessen. Valódi értékkel akkor bír, ha előre átgondolt, hosszú távú munkák alapját képezheti. Egy cég esetében a **stratégiai terv** általában 10-15 évre szól, de vannak konkrét operatív feladatok, melyek rövidebb szakaszokat határoznak meg, 3-5 évet. A fák élete a miénkhöz viszonyítva jelentősen hosszabb, ezért annak ismeretében kell gondolkodnunk a stratégiai tervek megalkotása során, hogy a **most hozott döntéseinknek 50 vagy akár 100 év múlva is lesznek hatásai**. Ezt a tervezhető jövőt alapozza meg a fakataszter.

Tehát tudni fogjuk, hogy mikor melyik fát kell kivágni, és mikor mit kell majd a helyére ültetni?

Így van. Minimális költségen fenntartható a kataszter, és ha foglalkozunk a benne lévő **adatok folyamatos frissítésével**, akkor nemcsak egy adott pillanatban érvényes adattár áll majd rendelkezésünkre, hanem megtudhatjuk, mely fák esetén van szükség metszésre, hol indokolt cseré, a **faállomány hány százaléka igényel valamilyen jellegű beavatkozást**. Egy tökéletes községi faállomány úgy nézne ki, hogy vannak frissen ültetett fák, amelyek 3 évig utógondozást igényelnek, fiatalok, amelyekkel az elkövetkező évtizedekben nem kell komolyabban foglalkoznunk, vagy csak

nagyon keveset. Lesznek középkorú fáink és természetesen idős egyedeink is. A korcsoport arányait pedig tartani kellene, hiszen így lehet elérni, hogy egy településen mindig szép legyen a faállomány. **Az idős fák gondozása nagy ráfordítást igényel**, ezért csak azokat érdemes megtartani, amelyek vagy nagyon értékesek, esetleg híresek, vagy valamilyen szempontból érzelmileg kötődünk hozzájuk. Ha ezt szem előtt tartják az önkormányzatok, akkor nem lesz olyan problémájuk, amivel sok helyen napjainkban szembesülnek. Az országban több helyen az 1800-as évek végén és az 1900-as évek elején nagy telepítések voltak, amelyek a háború és a kommunizmus idején leálltak. Ennek következményeként most oda jutunk, hogy a **100-150 éves fasorokat hirtelen kellene lecserélni**. Persze a kommunizmus során is ültettek fákat, leginkább nyárfákat, amelyek gyors növéseük és törékenysége. Ezek szintén napjainkban érték el azt a kort, amikor lecserélésük indokolt. Ha azonban egyszerre vágnánk ki mindent, nem maradna a helyükön semmi, így teljesen érthető lenne a lakossági tiltakozás. Mindez azonban egy jó koreloszlású faállományban **szakaszos lecserélődést** jelent. Mindig vannak szép utcák, szép fasorok, és csak egy-egy területen kellene újrafásítást végezni. Ez a hosszútávú cél Pilisszentivánon is.

De a fakataszter záloga annak is, hogy ne történhessen olyan, amit a **Szabadság soron** látni lehet. **Nagyméretű fák kerültek a légvezeték alá**, amelyek egy-két éven belül beavatkozást igényelnek majd. Ezek torzak és törékenyek lesznek, ami nem jó a községnek, az ott lakóknak, és a növényeknek sem.

A belterületi faállomány megismerése után tehát egy stratégiát lehet készíteni több tíz évre előre, hogy mikor és mit ültessünk, vagy éppen vágjunk ki.

A fakataszter ennél is többet nyújthat, főleg, ha más területen is előre gondolkodunk. Hiszen, ha a **leendő épületeket, homlokzatokat is egyeztetjük** az elültetett, díszítő fajokkal, akkor az **sokat javíthat a település arculatán**. Jó, ha tisztában vagyunk azzal, hogy akár 10-20 év múlva hol akarunk valamit kiemelni, vagy hol szeretnénk például egy gyárépületet elrejtetni a fák segítségével. Fontos lenne az önkormányzatok zöldfelületekre, különösen fákra vonatkozó terveinek ismerete, amelyek néhány évre előre mutatnak. Amennyiben nem tisztázott, hogy hol lesznek majd a jövőben vonalas létesítmények, hol épülnek parkolók, kerti padok, szökőkutak, akkor nehézkessé válik a professzionális zöldfelületi, vagy faápolási tervezés.

Eddig csak az arculatról beszéltünk, pedig gazdasági haszna is van egy ilyen adatbázisnak.

Vegyük például a **vadgesztenye aknázómoly elleni védekezést**. Egy átlagos községben, amikor megkérdezzük, hogy hány fát kellene kezelnünk, akkor azt a választ kapjuk, hogy nem tudják, utána kell járniuk. Ez több hetes átfutást jelent. A fakataszter összeállítása után ez az adat néhány kattintással lekérhető. De még ennél is többről van szó. A konkrét példánál maradva, akár **permetezés**, akár **injektálás** valósul meg, **nagyon jó kiinduló alapadat a fák törzskörmérete vagy lombjának nagysága**, amit a fakataszter összeállításakor mi felveszünk, így ez is lehívható. Az átmérő ismeretében a **beavatkozás mértéke és költsége pontosan kiszámolható**, és máris tervezhetővé válik a költségvetés. A fakataszter segítségével tehát egy probléma fellépése

esetén, szinte azonnal döntést lehet hozni, alternatívákat lehet átbeszélni a megoldás tekintetében.

Itt jegyezném meg, hogy a fakataszter nem elég egyszer elkészíteni, és lezárni. Az akkor marad használható a jövőben is, ha **rendszeresen frissítik**, nyomon követik. Ha véletlenszerű események folytán fakivágások történnek úgy, hogy azt sem mi, sem az önkormányzat nem tudja, akkor elértéktelenedik a kataszter, nem a valós képet mutatja.

Térjünk rá a konkrét szentiváni fakataszterre. Mikor kezdődött a munka, és mennyi ideig tartott?

Nagyjából 3-4 hónapnyi elfoglaltságot jelentett, amiből a területbejárás nagyjából két

lességét. Emellett természetesen rögzítettük a **fa fajtáját, és a helyét** is. Itt nem a GPS pont az érdekes, hanem a tényleges elhelyezkedése. A legfontosabb szempont számunkra az volt, hogy egyértelműen beazonosítható legyen a növény, és a telkekhez való viszonylása is pontos legyen. Így a későbbi beazonosításhoz sem kellene milliós eszközök.

Eddig csak a fákról beszéltünk, de Szentivánon egy bővített kataszter készült el, amiben helyet kaptak a cserjék, füves területek is.

Az önkormányzat utólagos kérése az volt, hogy a fakataszter bővítsük ki zöldfe-

lő hónap volt. Ezt irodai munka követte, majd az ellenőrzési szakasz következett, végül elkészítettük az adatbázist.

Ezt úgy kell elképzelni, hogy minden utcán, minden közterületen végigmentetek? Milyen adatokat vettek fel?

Pontosan. Felvettük a **fa magasságát, annak átmérőjét, a lombkorona magasságát, szé-**

lőleti irányba is. Ennek megfelelően a **jelentősebb füves részeket, vízátereszeket, az önkormányzat által kezelt sövényeket is felvettük** a fás szárú növények mellett. A rendszerbe egyébként nagyon sok egyéb tereptárgy is felvehető még. Gondolok itt például a viakoloros járdákra, ami a szózás, karbantartás kapcsán lehet érdekes. Rátehető a térképre a murvás parkolók, ezáltal kiszámíthatóvá válik, hogy azokat időközönként fel kell újítani, ami adott

költséggel jár. A füves területnél pedig természetesen a nyírási költség számítható ki előre.

A zöldfelület kataszter tehát nemcsak egy sima adatbázis, hanem ahhoz egy szoftver is társul?

Igen, egy **térinformatikai szoftver**, amivel külön rétegbe lehet felvenni a burkolt részeket, a füves területeket, a fákat. Ez utóbbi esetben tovább bonthatjuk a térképet a frissen ültetett és az idősebb fákra is.

Es a négy hónapos munka tényleg egy jövőbe tekintő elfoglaltság volt a részletekről...

Hosszú távú terveket készítettünk, és komplexen tekintünk a faállománnyal kapcsolatos teendőkre. Ezt a szemléletmódot igyekszünk átadni a megrendelőinknek is. Szeretnénk eljutni arra az **optimális állapotra**, hogy ne hirtelen megkeresések alapján kelljen reagálni és munkát végezni, hanem **ütemterv alapján**. Ez persze nem felelhet meg mindig mindenkinek, előfordulhat, hogy egy bejelentőnek pár hónapot, akár éveket is kell várnia egy fa kivágására. Nem elvárható azonban, hogy akár az önkormányzat, akár mi, pár hét alatt rendbe tegyünk olyasvalamit, amire **évtizedeken keresztül nem fordítottak elég figyelmet**. A szándék viszont megvan, hogy minél előbb, minél hatékonyabban kialakítsuk közösen azt a megoldást, melylyel Pilisszentiván arculata olyan lesz, amilyet megérdemel.

Gribek Dániel
Fotók: Gribek Tímea

Égerek a Slótyi körül

Egy erdészeti szakember véleménye a szentiváni faültetésekről

Júliusban felzúgtak a motorfűrészek Szentivánon, és a Slótyi környékén kényszerből több tucat fát vágtak ki a szakemberek, miután azok életveszélyessé váltak. Ezzel véget is érhetne a történet, ám ez valójában az önkormányzat hosszútávú terveinek kezdete, a jövőbemutató koncepció első lépéseinek egyike. Pilisszentivánon ugyanis már korábban megfogalmazták azt a célt, hogy minden kivágott fa helyett legalább három másikat ültetnek el, ennek gyakorlati hozadékát pedig a Slótyi partján is láthatjuk. A jövőben számos fajjal színesítik majd a település arculatát, a tó környezetében azonban az égerek kapják a nagyobb hangsúlyt. Ennek okairól Kiss Balázs erdészeti csemetetermelővel beszélgettem.

Milyen előnyei vannak az égerek egy olyan területen, mint amilyen a pilisszentiváni Slótyi közvetlen környéke?

Az egyik legfontosabb tulajdonsága, amiért kiváló választás lehet, hogy az éger nagyon jól bírja a pangó vizet, és az elárasztást. A lassú folyású patakok mellett is jól megél,

szereti a nedves környezetet. A Slótyi partja pedig pontosan ilyen.

Őshonos fajáról beszélünk?

Az éger őshonos hazánkban, elsősorban Somogy megyében található belőle nagyobb foltokat, ott a leginkább jellemző. Sokfelé egyébként berekfának nevezik. A mi vidékünkön kevésbé gyakori, a vízesebb területeken inkább a nyarok és a fűzök láthatók. Néhány helyen, egy-két vízfolyásnál találunk belőlük, de ezeket valószínűleg vagy mesterségesen telepítették oda, vagy a maradtak hoztak magukat, és így terjedtek el.

Ha tájképi szempontból vizsgáljuk ezt a faját, akkor milyen érvek szólnak mellette?

Az éger egy kifejezetten karcsú fa, így például az ágai nem fognak belőgni az utak fölé, amivel elkerüljük a balesetveszélyes helyzeteket.

Egyébként 15-20 méter magasra is megnőhet, tájképileg nagyon jól mutat. Ezt pedig fokozhatja, hogy ősszel nagyon sokáig zöld marad, későn hullatja le a levelét. Csodálatos látványt nyújt, amikor körülötte a többi fa már sárgára, vörösré színeződött. A Slótyi körül már elültetett égerfák egyébként kertészeti változatok, nem hagyományos, erdészeti felhasználásúak (Alnus glutinosa „Imperialis” – a szerk.). Azon ugyanis kereklevelűek, a tó körül látható növényeknek viszont hosszúka, cakkos levelei vannak.

Mennyire igényli az ápolást, az odafigyelést az éger? Lehetnek vele gondok Szentivánon?

További előnye a fajnak, hogy különös ápolást egy kultúrterületen nem nagyon igényel. Általában suháng méretben szokták ültetni, ami az aljnövényzetből már jócskán kiemelkedik, így körülötte sem kell túl sokat dolgozni. Főleg, hogy hasznos is, ha a törzse egy ideig árnyalva van. A lényeg, hogy a korona legyen szabadon.

A suháng méret pontosan mit jelent?

A suháng méret a magcsemete méret fölött van. Ez utóbbi 2-3 éves, míg a suháng 4-5 éves, a magassága pedig 1,5-2 méter közötti. Egy ujjnyi vastagságú fűcskáról van szó.

Milyen növényeket érdemes mellé ültetni?

Csakis olyanokat, amelyek tűrik és kedvelik a jó vízellátottságot. Emellett pedig,

ahogy ezt korábban is említettem, az őszi színek miatt érdemes olyan fajtákat választani, amelyek a tájképet még szebbé varázsolják. A Slótyi körüli úton nagyon sokan futnak, sétálnak, rendszeresen horgásznak is, és egy gyönyörű környezetben az ember hangulata is más. Csak ismételni tudom magamat, hogy csodálatos képet festenek az éger sötétzöld színe mellett a pirosra, sárgára vált lombok.

Végezetül talán a legfontosabb kérdés azután, hogy júliusban és augusztusban a nyárfák nagy részét ki kellett vágni, miután azok belülről kezdtek el korhadni. Meddig él az éger, mennyi ideig gyönyörködhetünk benne a Slótyi partján üldögélve vagy sétálva?

Ez a faj nem olyan gyors növekedésű, mint a nyár, így hosszú időn át díszítheti majd a területet. Az idősebb egyedei pedig tekintélyt parancsolóak lesznek. A tájkép a következő 80-100 évben ezzel a fajjal valószínűleg meg lenne oldva. Összehasonlításként: a nyarok vá-

gásfordulója 30-40 év, így az égerek kétszer, háromszor tovább állhatnak majd Pilisszentivánon, a Slótyi partján, a lakosokat szolgálva.

Gribek Dániel

Rendeleettel védik Pilisszentiván arculatát

Az elmúlt hónapokban hazánk szinte minden önkormányzatánál lázas munka folyt, hogy határidőre elkészüljenek a Településképi Arculati Kézikönyvek, és az ehhez kapcsolódó rendelet. Nem volt ez másképp Pilisszentivánon sem, ahol az elmúlt hetekben célegyesbe érkezett a folyamat. Egy fórum során már a lakosság is véleményezhette a tervezetet, amellyel zöld újságunkban is röviden foglalkozunk.

„A Településképi Arculati Kézikönyv elkészítését az állam írta elő, és ehhez egy rendeletet is kell alkotnunk. Nálunk nagyon jó állapotban van már mindkettő, hiszen Szentivánon a szabályozások jelentős része már korábban is létezett, ezeket csak egy közös jogszabályba kellett összegyűjtenünk, néhány apró módosítással kiegészítve. Az eredeti határidő egyébként november 1-je volt, de ez országszerte tarthatatlannak bizonyult, így a jelen állás szerint december 31-ére kell mindennek elkészülnie, ami már nem jelenthet problémát” – mondta el kérdésünkre dr. Peller György, a település jegyzője. Hoz-

a melléklete lesz a kézikönyv, amely fotók segítségével mutatja be a jó példákat”.

Dr. Peller György ugyanakkor kiemelte, hogy a polgármesteri hatáskör némiképp változni fog, és a TAK-ban meghatározott irányelvekre figyelemmel, sokkal több lehetősége lesz az építési eljárásban. Az építési hatóság ugyanis nem helyben működik, adott esetben Szentendrén engedélyeztet egy tervet, amelynél előfordult, hogy nem illett az arculatba. Ez mostantól máshogyan lesz, és a helyi érdekek sokkal jobban érvényesülhetnek.

jövőben olyan tervek születnek a településen, amelyek tisztelik a múltat, de nem annak imitációi, hanem új értéket is tudnak teremteni. A házak is lehetnek különbözőek, más rendeltetésűek, de ha nincsenek tekintettel egymásra és környezetükre, akkor az nagyban rontja az összképet”. Seprenyi Rita kiemelte: „a gyűjtemény egy folyamatosan bővülő dokumentáció, amelybe a jövőben is várjuk a lakosság mintaértékű megoldásait, és reméljük, hogy előbb-utóbb mindenki felleli épülete, kertje, kerítése egy kis elemét valamelyik oldalon”.

zátte, Pilisszentiván esetében jelentős változást nem hoz az új szabályozás, hiszen a Helyi Építési Szabályzat már korábban meghatározta a szabályokat, illetve reklámhordozókról szóló rendelet is életbe lépett már, ahogy a helyi védett építészeti értékekről is van jogszabály. „Ami eddig szétszórva, több különálló rendeletben volt meghatározva, azt innentől kezdve egy helyen lehet majd elérni, és ennek

Rengeteg épített, és természeti érték Pilisszentivánon

„A Településképi Arculati Kézikönyv elkészítése során nagyon sok szépségre, értékre bukkanunk, ezeket próbáltuk meg bemutatni a kiadványban” - mondta el Seprenyi Rita, a település műszaki főelőadója. Hozzátette: „a célunk az, hogy a kézikönyv segítségével a

A Településképi Arculati Kézikönyv bárki számára elérhető a település honlapján, és Pilisszentiván vezetői remélik, hogy a lakosok, valamint az itt letelepedni vágyók egyaránt használni is fogják a kiadványt, hiszen abból rengeteg ötlet meríthető.

Pilis Len

10 éve az erdei úton

Tíz év egy ember életében is hosszú idő, így nem csoda, hogy a Pilisszentiváni Sportegyesület túraszakosztályának tagjai tele vannak élménnyel, emlékekkel – és persze a lábuk kilométerekkel. A 2007-ben alakult csapat egész évben járja az országot, gyakran pedig Ausztriába, Erdélybe is ellátogatnak. Erről a mozgalmas 10 évről Gátas Tamással, a szakosztály vezetőjével beszélgettem.

Idén 10 éve, hogy megkezdte működését a Pilisszentiváni Sportegyesület túraszakosztálya. Hogyan kezdődött ez a rövidnek semmiképp sem mondható történet?

2007-ben két új szakosztállyal bővült az egyesület, a túrázókkal és a kerékpárosokkal. Én ez utóbbinak lettem a vezetője, aminek az előzménye az volt, hogy egy biciklis csapattal nagyon sokat jártuk a környéket. **A kirándulókat akkoriban ifj. Hegyeshalmi Ferenc és felesége, Richolm Hajni vezette,** ők alapították a társaságot. Két hónap múlva azonban elszakadt az Achilles-ínam, és talán ez is közrejátszott abban, hogy a kezdeti lelkesedést követően a kerékpáros szakosztály szép csendben megszűnt. **A túrázókhoz már a kezdetekkor csatlakoztam,** és amikor az élet úgy hozta, hogy Hajni és Feri nem tudta folytatni a megkezdett munkát, **én vettem át annak irányítását.** A gyakorlatban viszont egy kis csapat vezeti a szakosztályt, szervezi a túrákat. **Metzger Rezsővel és Mázas Janival** időről időre összeülünk, hogy megszervezzük az útjainkat fél-egy évre előre.

Hány embert tudtok megmozgatni a túráitok alkalmával?

Éppen a közelmúltban számoltuk össze, hogy **10 év alatt több mint 120 embert regisztráltunk** már túráinkon. Úgy gondolom, hogy ez országos viszonylatban is kiemelkedő létszám. Sokan vannak, akik eljönnek hozzánk egy kirándulásra, és utána belépnek, gyakori az, hogy a tagok ismerősei is elkísérnek bennünket egy-egy helyre. **Akinek megtetszik a közösség, az csatlakozhat hozzánk,** és a csapat „hivatalos” tagja lehet. Megszabtunk ugyan egy tagdíjat,

amit be kell fizetni, de igazából csak egy jelképes összegről van szó, amit aztán vissza is forgatunk, például térképeket vásárolunk belőle. Visszatérve a létszámra, évről évre van 50-70 fő, akik eljönnek velünk valahová. Akad olyan túránk, amelyen 15-en vesznek részt, de olyan is, amelyre 60-an, 70-en megyünk.

A korosztály elég vegyes lehet.

A kisdgyerekektől a 80 éves idősökig mindenki járja velünk a természetet. De nemcsak kor, hanem foglalkozás vagy akár világnézet tekin-

Bükk – a csapat fiatalabbik része

tetésben is nagyon vegyes a társaság, de ez sosem okozott gondot, hiszen a szakosztály nem erről szól. Itt a természet, a túrázás szeretete mindent felülír, ez áll a középpontban, és a

különböző emberek is megtalálják egymásban a közös pontot. A legtöbb túrázónk egyébként természetesen szentiváni, de Solymárról, Pilisvörösvárról is szoktak hozzánk csatlakozni, sőt, egy-egy tagon keresztül távolabbról is érkeznek érdeklődők.

Merre szoktatok kirándulni? Jártok távolabbi tájakon is?

A kínálat igen színes, hiszen rendszeresen vannak helyi, belföldi és külföldi túráink is. Tavasszal és ősszel is rendszeresen szervezünk több napos túrákat. Három alkalommal voltunk már a Bükkben, Szilvásvárad, Bogács és Hármashuta környékén. De jártunk a Zemplénben, a Kőszegi-hegységben, a Balaton-felvidéken, Baranyában, a Bakonyban és a Börzsönyben is. **Mindenfelé, ahol hegyek vannak.** Emellett, ha nem is minden évben, de nyaranta gyakran szervezünk egyhetes túrákat is, ilyenkor általában **Ausztria vagy Erdély az úti cél.** És nem beszélünk még az egnapos kirándulásokról, amelyből havonta tartunk egyet, ezek vagy helyben, a Pilisben, a Budai-hegységben vagy a Vértesben, a Gerecsében, a Börzsönyben, esetleg a Mátrában zajlanak. Itt az a szempont, hogy hamar elhessen jutni az adott helyszínre.

Milyen távokról beszélhetünk?

Minden korosztálynak szeretnénk a kedvében járni, ezért próbálunk **sokféle kirándulást** szervezni. Van például olyan programunk, ami mindenki számára **könnyen teljesíthető.** De természetesen vannak olyan túráink is, amelyek **komoly sportértékkel bírnak.** Ausztriában, magashegyi környezetben rendszeresen

kapaszkodunk 800-1 000 métert is. Egyszer az is megtörtént, hogy 25 km-es távot teljesítettünk, miközben a szintemelkedés 1 200 méter volt. De itthon is mentünk már nagyokat, például a Zemplénben.

Ha már Ausztriát felvetted, akkor gondolatban utazunk egy kicsit. A sógoroknál merre jártatok?

Mindegyik túránk nagyon emlékezetes volt, én „magánemberként” a családommal is nagyon szeretek ott kirándulni. Az eddigi **legtávolabbi programunkat Tirolba** szerveztük. A Zillertal már igazi magashegyi övezet, csodálatos hegyekkel, hágókkal, vízesésekkel. De idén például egy napot rászánva a **Rax Schneebergen** is jártunk. Ezt úgy kell elképzelni, hogy reggel 5 órakor beülünk az autóbó, 8-9-kor már kaptunk a csúcs felé, majd a nap végén jövünk is haza. Akadt olyan eset, amikor Kőszegről mentünk át Ausztriába. Vagy említhetném a **Bécshez közeli Annaberget** is, itt található az „osztrák Grand Canyon”, az **Ötschergaben.**

Jártunk már **Murau Kreischbergben** legalább háromszor, de **Salzburg tartományban** is. Tényleg mindegyik nagyon jól sikerült, népszerűek ezek a programjaink. A „sógoroknál” kiváló az infrastruktúra, mind a gyalogos, mind a kerékpáros sportolók számára remekül kiépített útvonalak találhatóak. No, és persze sok a hütte, ahova betérve mindig forró leves, és hideg sör várja a megfáradt vándort.

Ahogy említetted, a másik úti cél Erdély, ha több napos rendezvényt szerveztek.

Az erdélyi túrákat **Metzger Rezső szervezi.** Négy-öt alkalommal járta már be a csapat Székelyföldet, annak szinte minden szegletét. Jellegetben ez kicsit más program, itt a **sport mellett a kulturális élmény** is meghatározó. Más a cél, mint Ausztriában, ahol inkább a fizikai kihívások dominálnak, de éppen ezért jó, mert más és más igényeket tudunk így kielégíteni.

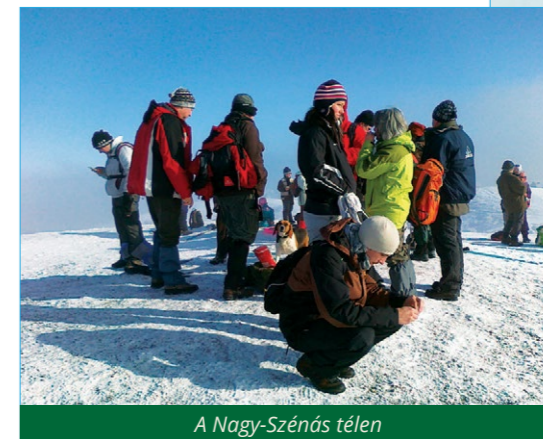
Mindig Erdély és Ausztria a hosszabb utak célpontja?

Voltunk már Lengyelországban, a Magas-Mátrában, de Felvidéken, a Fátában is.

Ha vissza kell tekintened az elmúlt 10 évre, milyen kedves emlékeid jönnek elő egy-egy túráról?

Ez nagyon nehéz kérdés, mert kifejezetten kedvenc útjaim nem voltak, mindegyiket nagyon élveztem. De egyszer például **felgyalo-**

goltunk Ausztria talán leghíresebb magashegyi hágójára, a **Grossglockner legmagasabb pontjára.** Ahova a legtöbben autóval járnak, azt az utat mi gyalog tettük meg egy csodálatos

A Nagy-Szénás télen

tos, vadregényes völgyben. Elmentünk például egy olyan hütte mellett, ahol mindössze október elejéig vannak fent a tulajdonosok, utána már csak áprilisban, májusban lehet újra felmenni, annyira ellepi a hó a környéket. Ez egy nagyon szép túra volt.

De ha a történeteknél tartunk, az egyikhez kapcsolódik, hogy a túraszakosztály tagjainak gyakran szerveztünk ismeretterjesztő előadásokat. Tartottunk már **gyógynövény-és gombafelismerő tanfolyamot** elismert szakemberek közreműködésével. Nem sokkal a „kurzus” befejezését követően jártunk Ausztriában, méghozzá egy olyan időszakban, amikor gyakorlatilag **rókagomba mezőkön** gáztunk át. Rengeteget szedtünk belőlük, és bár gombahatározói tudásunk igen friss és alapos volt, semmit nem bíztunk a véletlenre, egy nagy tapasztalatú társunkkal átvizsgáltattuk a „zsákmányt”. Ezt követően döntési ponthoz érkeztünk, hogy mit főzzünk belőle. Emlékszem, én indítványoztam a gombás tojásrántottát, de erre a többiek csak azt válaszolták, hogy olyat a rossz gombász csinál, aki nem gyűjtött eleget.

Mindig Erdély és Ausztria a hosszabb utak célpontja?

Végül a pörkölnél maradtunk, ami fergeteges közönségsikert aratott.

Képzeltben sokfelé jártunk már beszélgetésünk során, de egy kicsit térjünk vissza Pilisszentivánra. A közvetlen környezetünkben merre szoktatok járni?

Van két állandó helyi programunk, az egyik a **májusi,** nyílt szentiváni túránk, amikor felmegyünk a **Nagy-Szénásra.** Ez az alkalom nemcsak a szakosztályról, hanem az egész faluról szól. Mindenkit szeretettel várunk a régi turistaházhoz, ahol mindenféle finomsággal és élő zenével fogadjuk őket. A nap végén megkoszorúzzuk a ház helyén állított emlékművet. Év végén, **karácsony és szilveszter között szintén felkapaszkodunk a „hegyünkre”,** de ekkor a virágok helyett a hófödte dombokat csodáljuk. A túra után a tájházban gyűlünk össze, ahol jóféle bográcscsészt segít felmelegíteni az átfázott tagjainkat. Természetesen rendszeresen járunk a **Pilis-tetőn,** megmásszuk a **Kevélyeket,** ellátogatunk a **Dunakanyar** területére, a környéket tehát keresztül-kasul bejárjuk.

Vannak konkrét terveitek, amiket mindenképpen meg szeretnétek valósítani?

Ilyenek nincsenek. Nem tűzünk ki konkrét célokat, év elején megbeszéljük, hova menjünk el, és egyszerűen csak jól érezzük magunkat.

Zemplén – Az Országos Kéktúra kezdete és kisvasutazás

Hogyan lehet csatlakozni hozzátok?

Úgy, hogy aki kedvet érez, eljön egy túránkra. **Szívesen fogadunk bárkit.** A kirándulások egy részét meghirdetjük a szentiváni eseménynaptárban, de leginkább szájhagyomány útján terjednek a faluban. Várunk mindenkit!

Gribek Dániel

A cserkész szereti a természetet, jó az állatokhoz, és kíméli a növényeket

Mint kovász a kenyérben

A pilisszentiváni 944. sz. Szent Borbála Cserkészcsapat alapértékei közé tartozik a természet szeretete és annak védelme. Kovács Gábor csapatparancsnok szerint nagyon fontos, hogy a programjaik során arra tanítsák a fiatalokat, hogy összhangot teremtsenek a természeti környezettel. De hogyan érik el mindezt a pilisszentiváni kiscserkészekkel? Beszélgetésünkből kiderül.

Hogyan illeszkedik a környezeti nevelés, a zöld gondolat a Szent Borbála cserkészcsapat mindennapjaiban? Mivel tudja a cserkészlet ránevelni a fiatalokat a környezettudatosságra?

A 6. cserkésztvény a következőt mondja: „A cserkész szereti a természetet, jó az állatokhoz, és kíméli a növényeket”. A cserkészlet alapértékei közé tartozik tehát a természet tisztelete, ápolása és védelme. A rendszeres

foglalkozásokon elsajátított ismeretek élőben történő szemléltetésére. A több napos portyákon és nyári nomád táborainkban pedig benne élünk a természetben, hozzáigazítva tevékenységünket, mindennapjainkat. Arra neveljük, tanítjuk cserkészeinket, hogy a természetben eltöltött napok alatt összhangot teremtsenek az adott természeti környezettel, „belesimuljanak” környezetükbe, és tábor végén eredeti állapotban hagyják maguk után a helyszínt. Adott táborhelyen közösen takarítjuk ki a helyszínt, tervezzük meg, hogy mit hova

hely körül gyűjtött gyógynövényekből főzött teát. Az erdei túrákon közönségben, a remetedélutánon mindenki személyesen fordulhat az őt körülve-

heti őrsi foglalkozásokon – próba rendszerünkbe illesztve és korosztályhoz igazítva – megjelenik a természetismeret: különböző növények megismerése, környezetükkel való kapcsolatuk, eszmei és gyakorlati értékük. Pilisszentivánnak kiválóak a természeti adottságai, szépségei és a környéken tett kirándulások egyszerű lehetőséget biztosítanak az őrsi

építünk. Amit tudunk, a természetből „veszünk”: jól esően fogyasztjuk a májusban együtt szedett bodzavirág-ból készült szörpöt, reggelente a tábor-

vő természet felé, ösztönösen megélve azt, hogy „a szépség Isten ujjlenyomata”. Egy-egy kiadós szélvihar és eső pedig megtanít minket arra, hogy az erdőben a természet az úr, amit tisztelettel kell fogadni. Aki kiskorától ebben a szemléletben él, az később sem fog rombolóan fordulni a természet felé, és a természetvédelmet nem tanfolyamon fogja elsajátítani, hanem élete részévé válik.

A szentiváni cserkészek konkrétan mit tesznek azért, hogy a település szebb, az itt élők környezettudatosabbak legyenek?

A cserkészek egyrészt bekapcsolódnak a faluközösség ilyen irányú tevékenységeibe. Ilyen például a falutakarítás, a temetőrendezés. Másrészt saját kezdeményezés alapján végeznek el egy-egy feladatot, például tűzrakó környékének kitararítása, forrás-tisztítás, faültetés. Csapatunk részt vett a Szent Borbála tanösvény egyik állomásának kialakításában is, és nyitott minden olyan feladatra, ami a települést szolgálja.

világ, amihez erős a személyes ragaszkodás. A valós természeti szépségekre, az érte való cselekvésre könnyen rátelevesszük a virtuális világot, ami látszólag nyitott és végtelennek tűnő lehetőségeket nyújt, mégis könnyen magányossá, passzívá tehet, ha nem a „helyén kezeljük”. A „közösségben lenni jó” megélése ad reményt arra, hogy gyermekeink nemcsak virtuálisan, foltelből szemlélik a világot

és a természetet, hanem közösen tesznek is érte, megélve a közösségben végzett munka örömét.

A kiscserkészek tudnak hatni a kortársaikra?

Jó esetben, mint kovász a kenyérben. Azt látom, hogy cserkészeteken kívüli kapcsolataikban, tevékenységeikben ott van az a szemlélet, amit a cserkészet nyújtott számukra, és ez családi cserkészeink gyermekeiben is visszaköszön. A cserkészet alapítójának, Lord Baden Powell tábornok utolsó szavaival megfogalmazva: „A helyes út a boldogság eléréséhez az, ha másoknak szereztek boldogságot. Kíséreljétek meg ezt a földet egy kicsit jobb állapotban hátrahagyni, mint ahogy találtátok”.

Öregcserkészeink – köztük dr. Nádai Béla bá – sokat tettek ezen ügy érdekében. Náluk a természettel kapcsolatos tudnivaló és a tennivaló mindig karöltve együtt járt. Sokszor indult Béla bá vezetésével egy-egy csapat cserkész – szerszámokkal felszerelve – természetvédelmi munkára. Gyakorlati voltak a madár, illetve gombaismereti kirándulások, amik során a természet szeretetére nevelte a fiatalokat, rámutatva Szentiván és környéke egyedülálló természeti értékeire. Béla bá és öregcserkészeink nagy feladatot róttak ránk: továbbvinni a tőlük kapott örökséget. És ez a feladat ma nehezebbnek bizonyul. A gyerekek és a természet közé egyre szélesebb hátrahagyott épít a technikai

Helyi cserkészből helyettes államtitkár

Az utóbbi hónapokban az erdőtörvény módosításával foglalkozott, ám eközben is volt ideje a környékbeli cserkészekre. Ugron Ákos Gábor neve a legtöbb szentiváni számára ismerősen csenghet. A családjával a településen élő erdőmérnök szakember a hétköznapiakban a Földművelésügyi Minisztérium helyettes államtitkáráként végzi munkáját, ám eközben is azt a világnézetet képviseli, amit édesapjától és a solymári cserkészcsapatától kapott.

Tehát a természeti nevelés központi szerepet játszott a foglalkozásokban.

Igen. Bárhogya is nézem, ez mély hatással volt rám. Aztán telt, múlt az idő, jöttek az egyetemi évek, de amikor hétvégenként hazatértem Sopronból, akkor is lehetett ezt csinálni, ami tovább erősítette bennem a korábban említett világnézetet.

Napjainkban mit tud hozzáadni a cserkészet a környezeti neveléshez?

A cserkészeti nevelésnek önmagában az egyik legfontosabb eszköze, hogy **minél többet legyünk a természetben**, mert annak megismeretése nagyon jó eszköz. Ezt pedig ki is használjuk, hiszen napjainkban már felnőttként én próbálom átadni a tudást, az egész világnézetet a következő generációnak. Tartunk például **nomád táborokat**, amikor kitettebbek vagyunk a környezetünknek. Ilyenkor csak a rét van, a közelben valahol víz, de áram, telefon nincs. A kempingezéshez szükséges sátrat visszük magunkkal, ha pedig ez lehetséges, akkor a **padokat, asztalokat, kaput, polcokat helyben készítjük el**. Ez nagyon függ attól, hogy tudunk-e faanyagot szerezni, ami manapság már nem olyan egyszerű. Ráadásul kevés kijelölt táborhely van az erdőben. A nomád tábor idején a fiatalok megtapasztalhatják, hogy oda kell figyelniük a környezetükre, be kell tartani a szabályokat. Ha pedig mindez megtörténik, akkor gyönyörű dolgokat láthatunk, tapasztalhatunk. Ez a **környezeti nevelés** nagyon hatékony módja. Szerencsére ma már nem a cserkészet az egyetlen olyan közeg, ahol mindezt átélhetik a gyerekek, hiszen az elmúlt 10-20 évben nagyon sok **erdei iskola** létesült, és az óvodákban, iskolákban is természetesen az ehhez hasonló programok.

Amikor te voltál „kiscserkész”, akkor ez viszont még nem volt általános.

A '90-es években mi nem mentünk erdei iskolába, hiszen akkor még nem voltak. A cserkészet ugyanakkor pótolta ezeket az élményeket.

Akkoriban tehát a környezeti nevelés főleg a cserkészetben jelent meg?

Igen, emellett pedig a **túrákörök, természetjáró egyesületek** végeztek kiemelkedő tevékenységet. Mellettük pedig az **erdészek** munkája volt nagyon fontos, tőlük tanulhattuk meg az erdei kirándulások alapvetéseit, ők adták át a tudást. A cserkészetre visszatérve fontos megjegyezni, hogy nálunk nem a természetjárás a mozgalmi célja, az inkább egy jó eszköz, hogy

a társadalom számára hasznos emberré neveljük a fiatalokat.

Ahogy említetted is, ma már te próbálsz hatni a fiatal cserkészre. Hogyan?

Aktív vezetők vagyunk a solymári cserkészcsapatban. A már említett táborozásnál mindig az alapokkal kezdjük: **élő fához nem nyúlunk, virágot nem tépünk le, növényt nem károsítunk**. Ahogy a cserkésztörvény egyik pontjában is benne van: a cserkész szereti a természetet, jó az állatokhoz, és kíméli a növényeket. Ezt be kell tartatni. **Nem dobálunk kést a fába**, azért, mert balta van nálunk, nem kell rögtön belevágni valamibe, és ehhez hasonló. A sátrat úgy tesszük le, hogy minél kevesebbet kelljen az aljnövényzetből kiirtani. Mindig fontos szempont, hogy lehetőleg magunk **idomuljunk a természethez**, és ne a természetet akarjuk magunkhoz alakítani. Ennek pedig a magyarázatát is át kell adni, hogy a gyerekek megértsék.

Érdekes kérdés 2017-ben az okostelefonok használata egy ilyen táborban. Ezt hogyan oldjátok meg?

Mi nem tulajdonítunk nagy feneket ennek. Ki van mondva, hogy a **tábor idején nem lehet őket használni**, és ennyi. Azt látom, hogy ha megfelelően le tudjuk kötni a fiatalokat, akkor elfelejtik a telefont. Egyébként meg úgyis hamar lemerül, tölteni pedig csak a parancsnoki telefont lehet. Anyát, apát természetesen felhívjuk esténként, de ha nincs rá szükség, akkor a használata nem megengedett. Van olyan csapat, ahol egyből összegyűjtik, és elrakják a telefonokat, mi ezt nem alkalmazzuk. A hátrányai mellett viszont **van előnye is az okostelefonoknak. Egy fotó készítése** például ilyen. Nem baj, ha rögtön felkerül egy-egy kép a Facebookra, szoktunk kitenni csapatfotókat. Legalább a szülők is látják, hogy minden rendben van, nem aggódnak. De még egyszer hangsúlyozom, hogy ha le tudjuk kötni a gyerekeket, akkor a feladataikat csinálják, élvezik a tábort, és senkinek nem hiányzik a telefon.

A gyermekeid is cserkészek?

Természetesen. Négy gyermekből hárman cserkészek. A legkisebb még nem, de egy-két táborba elkísért minket, és a jövőben biztosan ő is követi a testvéreit. Persze a gyermekeim eleve ebben a szellemiségben élnek a mindennapjaikat. **Sokat kirándulunk**, és itthon is ezt a világnézetet látják. Fontosnak tartom, hogy jó példát mutassak a családomban és a cserkészprogramokban is.

Gribek Dániel

Mit adott neked az életed során a cserkészet?

Egy egész világnézetet. **Nyitottsággal, tenni akarással, aktív segítőkészséggel** állunk a társadalom felé. Mindennek pedig fontos része a folyamatos önképzés is. Felnőtt cserkészként ugyanezekre szeretnénk nevelni a fiatalokat. A cserkész mindig cserkész marad, mert ez önmagában egy **hozzaállás a világhoz**.

Annak volt köze a cserkészethez, hogy az erdészet felé fordultál?

Szerintem igen. Egyrészt jött otthonról is, mert édesapámék nagyon szerették a természetet. A 80-as évek elején költöztünk Budapestről Solymárra, egy faluszéli helyre. Ez akkor külterület volt, szemben velünk pedig erdő magasodott. Paprikás patak, Les-hegy, átmegy az ember, és már bent van a fák között. Aztán **gimnáziumban is a biológia, a természettudomány** felé kacsingattam, de akkor még nem tudtam, hogy állatorvosira vagy az erdőmérnökre menjek. A családomban voltak erdőmérnökök, ők is hatással voltak rám. De **a cserkészet szerepe vitathatatlan**. Akkoriban, 1989-ben két csapat volt a környéken. A solymári, a pilisvörösvári majd rá 1-2 évvel a pilisszentiváni is megalakult. Legtöbbször együtt táboroztunk a természetben. Akkoriban a solymári csapat tagja voltam, de a közös programok miatt ez nem számított.

Az akkori vezetőink közül kiemelném **Dr. Nádai Bélát**, aki egyike az első Pro Natura díjasoknak. A magyarországi környezeti nevelés módszertanának kialakításában fizikusként nagyon sokat tett. Emlékszem, az első táborunk '89 márciusban volt Béla bá kertjében néhány vörösvári és solymári cserkészzel. **Vida Gábor** botanikus tartott növénytanúrákat, amely során megneztük a pilisi lent. Térképészetet **Fábray Pali bácsitól** tanultunk, **Szatory Árpai** bácsitól pedig kézműves ügyességet. **Édesapám volt** a másik főszervező, nálunk a **csapatparancsnok**. Népdalokat tanultunk, sokat kirándultunk.

De **gond volt** például a **feketefenyő terjedése** a dolomitgyepes területeken, ezért oda programokat szerveztek nekünk. A nemzeti park szakemberei megmondták, hogy melyik részre menjünk, és hol vágjuk ki a feketefenyőt, mi pedig ezt örömmel meg is tettük. Emellett egyből természetvédelmi munkákat is végeztünk.

Turisztikai kiadványok és kisfilm Pilisszentivánról

A Pilisi Len - Zöld Újság tavaszi, első lapszámában már beszámoltunk a tervekről, miszerint egy légi felvételekkel tarkított kisfilm és egy Pilisszentivánról az eddigiekhez képest egészen másfajta megközelítésből bemutató turisztikai kiadvány készül a településről. **Az elképzelésekből mostanra valóság lett**, és minden megálmodott anyag elkészült.

„A **kisfilmünket** már bizonyára mindenki látta, hiszen amint elkészült, kitéttük Pilisszentiván hivatalos honlapjára is. A készítésekor rendkívül látványos felvételek születtek, a község olyan szemszögből is bemutatkozik, amilyenből a lakók jelentős többsége még soha nem láthatta a Slótyit, a temetőt vagy éppen a hivatal és az iskola épületét. Ezeket a légi videókat már önmagában is nagyon élvezetes nézni” – fogalmazott Seprenyi Rita műszaki főelőadó.

„Ugyancsak nagy öröm, hogy a napokban **Balogh Tamás szerkesztésében** elkészült a Pilisszentiván értékeit, természetét és kulturális kincsét bemutató **turisztikai kiadványunk** is. A tartalmas kiskönyv egy különleges térképet is rejt, amelyen számos fontos helyszín meg lett jelölve” – tudtuk meg Seprenyi Ritától, aki azt is elárulta, hogy szintén a közelmúltban jelent meg Balogh Tamás másik szerzeménye, a **Dunazug Kalandkönyve**, amelyben Pilisszentiván is helyet kapott.

(Pilisi Len)

Együtt futottak a testvértelepülések

Sport tekintetében is erős a kapcsolat **Pilisszentiván és Marktleguag között**, amit a két település rendre bizonyít is. Nyáron például nemcsak focimeccset vívott a helyi gárda a testvértelepüléssel, hanem egy lelkes ötös az **Ultrabalonon félmaratonon** is részt vett.

„A csapat három marktleguagi és két szentiváni tagból áll. **Markus Suttner, Johannes Schott és Matthias Rammensee** mellett **Marlok Henrik** és én futottuk körbe a Balatont” – mondta el lapunknak **German Veronika**. A kapcsolat régire nyúlik vissza, a társaságot az ifjúkori barátság köti össze.

„Az utóbbi három évben virtuálisan motiváltuk egymást a mozgásra. A németek azóta sportolnak együtt. Közösen futnak és kerékpároznak. Amikor Marktleguagban tartózkodom, akkor együtt is szoktunk edzeni. Akkor jött az ötlet, hogy elinduljunk az Ultrabalon váltóversenyén, amikor meséltem nekik a színvonalas magyar futóversenyekről, amiken évek óta részt veszek. A közös indulás végül idén össze is jött, és **a teljes távot 22 és fél óra alatt teljesítettük**” – számolt be teljesítményükről a helyi sportoló, aki hozzátette, a német vendégeknek nagyon nagy élmény volt a futás, mert ők leginkább a '80-as '90-es évekből ismerték a Balatont. Az akkori szép emlékekhez szereztek most újabbakat. German Veronika azt is elárulta lapunknak, hogy a csapat már be is nevezett a jövő évi Ultrabalon futóversenyre, de januárban együtt futnak majd a Miami Maratonon is.

(Pilisi Len – Fotó: German Veronika)

Vadászati Tanösvény a Budakeszi Vadasparkban

Nem messze tőlünk, a Budakeszi Vadasparkban egy **különleges tanösvényt adtak át** a látogatóknak az őszi folyamán. A kitáblázott sétaút a hazai vadgazdálkodás nagy múltra visszatekintő hagyományát és az örökterdő-gazdálkodásban betöltött szerepét mutatja be formabontóan az érdeklődőknek.

A **Vadászati Tanösvény** elsődleges célja, hogy játszva, interaktív módon mutassa be a vadászati kultúrát, betekintést adjon a vadászati módszerekbe és abba a gazdag tudásanyagba, ami a hazai erdészek-vadászok munkájának alapját jelenti.

A **Makk kuckó játszótér** és a szintén nemrégiben átadott **erdészeti játszótér** közelében található Vadászati Tanösvényen haladva különböző, egymáshoz hálózatszerűen kapcsolódó állomásokon szerezhetünk ismereteket. Az **interaktív**, minden érzékszervet „megdolgoztató” **információs táblák** segítenek játékos módon belelátni a vadgazdálkodás nagyközség előtt eddig ismeretlenebb titkaiba, és abba a több évszázados munkába, amit a vadászati szakemberek a magyar kultúra szerves részeként végeznek.

(Budakeszi Vadaspark – Fotó: Surányi Linda)

Ültetés, metszés, vágás – Gyakorlati tanácsokat kapnak a pilisszentivániaiak

Hamarosan kézbe vehető, de addig Pilisszentiván honlapjáról már letölthető a település **zöldfelületi útmutatója**, amely hasznos tanácsokkal látja el a helyi lakosokat.

A különleges füzet megalkotásánál a készítőik olyan szempontokat vettek figyelembe, amelyekkel **bárki szebbé teheti környezetét**, miközben a szakmaiság mellett a vonatkozó jogszabályi háttérre is igyekeznek rámutatni. A helyi településképi önkormányzati rendelet a füzetben szereplő témákhoz részletes szabályozást ad. A kiadvány első részében **természetvédelmi tanácsokkal**, míg a második, nagyobb hányadban a **növények telepítésével és gondozásával** foglalkoznak.

„A szándék és a tett akkor válik igazán termékenyvé, ha az szakmai alapon nyugszik. Látva a pilisszentivániai jószándékát és igyekezetét, úgy döntöttünk, hogy **segítjük munkájukat szakmai- és közösségi tanácsokkal**, melyeket nemcsak közterületeinken, hanem kertjeikben is sikerrel alkalmazhatnak. Ezen tanácsok összefoglalójaként született ez a rövid füzet” – írja a köszöntőben **Poppréné Révay Gyöngyi polgármester**.

A kiadványban olvasni lehet az ültetés alapvető szabályairól, a metszésről és vágásról, a növények ápolásáról, a fák védelméről és kivágásáról is. A zöldfelületi útmutató egy hasznos füzet lesz minden kerttulajdonos számára.

(Pilisi Len)

A Pilisi Len - Zöld Újság

együttműködő partnerei és támogatói

- Pilisszentiván Község Önkormányzata
- Pilisszentiváni Német Nemzetiségi Önkormányzat
- Pilisszentiváni Német Nemzetiségi Óvoda
- Pilisszentiváni Német Nemzetiségi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
 - Marktleugast testvértelepülés
 - Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság
 - Pilisi Parkerdő Zrt.
 - Varkapu.info regionális hírportál

